

SLOVENSKI Jadran

KOPER — 13. NOVEMBRA 1959

POSTNINA PLAČANA V GOTOVINI

LETNO VIII. — STEV. 45

Izbaja vsak petek. — Izdaja Časopisno založniško podjetje »Primorski tisk« Koper. — Naslov uredništva in uprave: Koper, Cankarjeva ulica 1, telefon 170. — Posamezni izvod 10 din. — Celotna naravnina 500 din, polletna 250 din, številčna 130 din. Za inozemstvo letno 1300 din ali 3,5 dolarja. — Bančni račun 093-70-1-161. — Rokopisov ne vredamo.

S SEJE OKRAJNEGA LJUDSKEGA ODBORA KOPER

Petletni plan kmetijstva v štirih letih

V petek, 6. tega meseca, so odborniki Okrajnega ljudskega odbora Koper razpravljali o razvoju kmetijstva v prihodnjem letu na področju koprskega okraja. Podpredsednik OLO inž. Peter Aljancič je uvodoma omenil, da bo v letu 1960 narasla kmetijska proizvodnja v primerjavi z letosnjem za 17 odstotkov in bo znašala njeni vrednost 8 milijard 915 milijonov dinarjev, kar predstavlja stodstotno izpolnitve perspektivnega petletnega plana. Zlasti moreno pa bo povečana proizvodnja družbenega sektorja kmetijstva, saj bo za 41 odstotkov večja, kot jo predvideva petletni perspektivni plan in se bosta torej podvojila njena vrednost in obseg.

V sestav socialističnih kmetijskih obratov bo namreč prišlo se 750 hektarov površin optantske zemlje in zemljišč splošnega ljudskega premoženja na obalnem področju, ki so delno že meliorirana ter usposobljena za namakanje. Te površine pa bodo nujno zahtevale čim večjo uporabo vseh sodobnih agrotehničnih ukrepov in pridelovanje najbolj donosnih kultur, se pravi tistih, ki bi prinesle kar najvišji možni dohodek po hektaru.

Odborniki so v živahni in plodni razpravi predvsem poudarili, da bo potrebno organizacijsko utrditi kmetijska posestva z namenitvijo novih kmetijskih strokovnjakov in na obalnem področju združiti obstoječe kmetijske gospodarske organizacije v eno, ki naj bi bila osnovana na načelu več ali manj samostojnih obratov. Vsi ti ukrepi bodo vplivali na pocenitev in izboljšanje proizvodnje. Potrebno bo, da bo kooperacija zajela od dosedanjih 3400 ha najmanj 8400 ha. V sodelovanju med individualnimi proizvajalci in zadrgami bo torej v prihodnjem letu obdelanih približno 20 odstotkov vseh obdelovalnih površin, kar predstavlja še polovico predvidene kooperacijske proizvodnje.

Prav bi bilo, da bi v prihodnjem letu posvetili več pozornosti živinoreji, za katero predvičeva plan povečanje za 26 od-

stotkov v primerjavi z njenim letosnjim obsegom. Predvideno je namreč, da bi povečali število goveje živine za 3 tisoč glav, da bi spitali okrog 10 tisoč telet, 900 volov in 850 mladih goved. Izredno velikega pomena za razširitev živinoreje bo začetek polnega obratovanja kokošerejskih farm v Neverkah in Zabičah, kar tudi intenzivna vzroja govedi na Postojnskem in na področju obalnih občin.

Na splošno je prevladovalo mnenje odbornikov, da bo moč zamenjati proizvodni plan za prihodnje leto izpolniti ter ga v nekaterih kmetijskih panogah celo preseči. Takoj pa bodo morale kmetijske organizacije socialističnega sektorja sestaviti proizvodne in finančne plane, si zagotoviti lastna sredstva za uspešno sodelovanje na natečajih za načetje posoil, z lastnimi in dru-

gimi denarnimi sredstvi pa kar najbolj smotrnin in varčno razpolagati ter poskrbeti za izšolanje in čimprejšnjo namestitev strokovnega kmetijskega kadra.

Po tej razpravi so odborniki obravnavali še 25 točk dnevnega reda in so sklepali o raznih predlogih okrajnih svetov, ki so bili v glavnem upravnega in gospodarskega značaja. (sic)

Nafta tudi pri nas?

V Piran je prispela v začetku tega tedna skupina vrtalcev in drugih strokovnjakov za iskanje naftnih ležišč iz Lendave. Z vrtalnimi deli za poizkus črpanja nafte bodo pričeli v prihodnjih dneh v Sečoveljski dolini. Geološka sestava tal na tem področju utemeljuje namreč domnevo, da so v globini nekaj sto metrov pod plastmi premoga in drugih rudnin tudi precejšnja ležišča naftne. J. L.

IV. OBČNI ZBOR REPUBLIŠKEGA SVETA SINDIKATOV SLOVENIJE

NA ČELU BOJA ZA NOVE PROIZVODNE ODNOSE

V sredo in četrtek minuli teden je bil v Ljubljani IV. redni občni zbor Republiškega sveta zveze sindikatov Jugoslavije za Slovenijo. Predsednik Stane Kavčič je podal obsežno poročilo o bodočih nalogah sindikatov, podpredsednik Leopold Krese pa o delu Republiškega sveta med III. in

IV. občnim zborom. Slednji je še posebej podčrtil, da je bil napravljen velik korak naprej v razvoju gospodarstva, družbenega upravljanja, v samoupravnem razpolaganju s sredstvi gospodarskih organizacij, ter da so sindikati prav v zadnjem času storili mnogo za to, da postajajo delavski sveti in njihovi upravní odbori vedno bolj sposobni prevezmati nase odgovorne družbene naloge. Tovariš Stane Kavčič je v svojem poročilu poudaril, da je nagrajevanje o učinku družbenega nujnosti.

V razpravi je govoril tudi sekretar CK ZKS Miha Marinko. Njegova izčrna izvajanja so bila strnjena v misli, »da je naloža sindikatov kot družbene organizacije, ki mora postati pomemben činitelj poleg Zvezne komuni-

stvo in Socialistične zveze — v tem, da dosežejo v stremljenju po strokovnem izobraževanju, tudi primereno politično razgledenost v vsespolnem ekonomskem izobraževanju, da bo lahko čimveč ljudi osvojilo naše celotne družbene probleme.«

Ob zaključku občnega zборa je bil izvoljen 97-članski plenum, za predsednika pa ponovno Stane Kavčič.

OB 42. OBLETNICI OKTOBRJSKE REVOLUCIJE ČESTITKA PREDSEDNIKA TITA

Predsednik republike in generalni sekretar ZKJ Josip Broz-Tito je ob 42. obletnici oktobrske revolucije poslal brzjavni čestitki predsedniku prezidija Vrhovnega sovjeta ZSSR Klementu Vorosilju in prvemu sekretarju CK KP SZ ter predsedniku ministarskega sveta ZSSR Nikiti Hruščevu.

V čestitki Nikiti Hruščevu je predsednik Tito prisreno čestital članom slavne komunistične partije Sovjet-

ske zveze, ki je pod vodstvom genialnega Lenina izvedla revolucijo in tem začela novo epohu v razvoju človeštva — epohu razvoja socializma. Začetek je mnogo uspeha ustvariti velike in srednje bodočnosti in nato je izrazil prepričanje »v smagu ideje miru in mirnemu međunarodnemu sodelovanju, za kar se borite tako Vi, kot vsi napredni ljudje na svetu.« V brzjavki je izrazil tudi željo vseh naših za nadaljnji še uspešnejši razvoj odnosov med našim dvema deželama, za prijateljsko sodelovanje in medsebojno sporazumevanje.

V počastitev 42-letnice oktobrske revolucije pa je bila v Moskvi 7. novembra vojaška parada, na kateri je obrambni minister SZ maršal Malinovski med drugim dejal, »da so uspehi sovjetske znanosti in tehnične najsvetlejše pričevanje o velikih ustvarjalnih možnostih, ki jih je odprla ljudstvu oktobrska revolucija, in da SZ čvrsto napreduje po poti ustvarjanja materialno-tehnične osnovne komunizma z zmagi v mirnem gospodarskem tekmovanju s kapitalizmom.« Nato je maršal Malinovski poudaril, da se razmerje sil na svetu vedno bolj nagiba korist socializma in »da komunistična partija ter sovjetska vlada dosledno uveljavlja leninsko politiko miroljubne koexistencije za krepitev in razvoj prijateljskega sodelovanja ter medsebojnega sporazumevanja med narodi.«

NA SKOFIJAH PRI KOPRU MINULO NEDELJO

Slavnosten zaključek praznovanja

Minulo nedeljo so v Skofijah nad Koprom svečano zaključili petnajstno praznovanje 70-letnice prosvetnega društva »Istrski grm« z akademijo. Ker praznjujemo letos tudi občinno naše Partije, so prebivalci Skofij in okolice počastili tudi ta velika jubile.

Svečane akademije, ki je bila v zadržnem domu, se je udeležilo blizu tisoč prebivalcev iz Skofij ter bližnje v daljne okolice. Med gosti pa so bili tovariš Ivan Mavšar, predsednik Okrajnega sveta Svobod in prosvetni druhov, Stane Krasbar, predsednik Okr. sveta za kulturo in prosveto, Rado Pišot-Sokot, sekretar Obč. odbora SZDL in druge ugledne osebnosti.

Tovariš Ivan Mavšar je imel slavnostni govor, v katerem je pribrazil zanimanje v razvoj prosvetnih društev na Primorskem. Prvo tako društvo je bilo namreč ustanovljeno že 1869. leta v Dekanih, natančneje pa širok Primorski vzniklo še več brašnih, pevskih in godbenih društev, ki jih je ustanavljalo Istrsko ljudstvo v boju proti takratnim oblastnikom za svoje nacionalne in socialne pravice. Tovariš Mavšar je govoril tudi o vlogi naše Partije ter sodobni njenega boja, natančneje pa opozoril na nalož, ki terjajo na vseh področjih našega družbenega življenja nove napore in zavestno prizadevanje vseh delovnih ljud.

Goveror Ivana Mavšara je sledila razdelitev spominskih diploms vseh živečim članom bivjih prosvetnih društev, ki so se odzvali vabilu in prišli na slavje. Na slavje so prišli: 87-letni Peter Cupin iz Skofij, 81-letni

Mihail Šancin iz Plavij, 80-letni Rudolf Babuder iz Smarij, 81-letni Ivan Eler iz Elerjev, 82-letni Nazarij Bertok iz Pobegov, 82-letni Ivan Ričo iz Kocjančic—Pridvor, 89-letni Jožef Primožič iz Trnjan, 76-letni Anton Furlanič in 67-letni Nikolaj Kardaž iz Skofij, 63-letna Marija Bordon iz Podpeč, 83-letni Evgen Vidali in 82-letni Ivan Udrovič iz Kubed, 69-letna Marija Kocjančič in Marija Debernardi iz Gaženja. Zaradi slabšega zdravja pa niso mogli priti na slavje še živeči člani bivših društev: 88-letni Anton Hrvatin, 83-letni Ivan Kavalič, 72-letni Anton Lazar, 78-letni Jožef Bordon, 75-letni Anton Bordon in 76-letni Ivan Bertok.

Po tej gantljivi oddolžitvi vsem bivšim članom prosvetnih društev na Primorskem je sledil daljši kulturni program, v katerem so sodelovali pevski zbor koprške Svobode, pionirska tamburaška zbor iz Plavij, godba na pihala iz Pobegov—Česarjev in domači ter koprski recitatorji.

Boris Kraigher na ladji Piran

V nedeljo je predsednik Izvršnega sveta Ljudske skupščine LRS Boris Kraigher obiskal na povabilo podjetja Splošna plovba Piran in OLO Koper našo največjo tovorno ladjo Piran, ki je bila zasidrana v reškem pristanišču. Skupno z njim so to ladjo obiskali še predsednik OLO Koper Albin Dujec, sekretar OK ZKS Koper Albert Jakopič in generalni direktor Splošne plovbe Boris Snuderl.

Razgovor s člani delegacije italijanskih socialistov na sprejemu pri predsedniku Okrajnega ljudskega odbora Koper Albinu Dujcu

S SEJE OBČINSKEGA LJUDSKEGA ODBORA PIRAN

Pred bližnjim koncem poslovnega leta

V četrtek, 5. novembra 1959, je imel občinski zbor ObLO Piran svojo 24. sejo, zbor proizvajalcev svojo 27. in oba zabora skupaj svojo 23. skupno sejo. Na dnevnem redu je bilo več poročil in predlogov.

Predsednik ObLO Davorin Ferligoj je poročal o obisku delegacije zahodnonemškega turističnega mesta Kronberg, s katerim je občina Piran navezala prijateljske stike. Občini bosta predvsem stremeli po medsebojni izmenjavi izkušenj in persona na turističnem področju. Tako bo še to zimo v mrtvi sezoni odšlo na prakso v hotelu Kronberga nekaj takarjev iz portoroških hotelov. Prav tako je bilo z delegacijo domenjeno, da si še to zimo pride ogledat organizacijo turističnega poslovanja v Kronbergu referent za turizem občine Piran. Občini bosta izmenjaval tudi šolske otroke v času počitnic. Podrobnosti o tem bodo še dogovorjene. Oba zabora sta soglasno odobrila poročilo.

TEDEN DNI na Jugoslaviji

NOVO RAFINERIJO NAFTE BODO ZGRADILI na bregu Donave v bližini ušča prekopa Donava-Tisa-Donava, ki bo imela proizvodno zmogljivost milijon ton letno.

3000 PLEMENSKIH SVINJ IN 2000 GOVEDI bomo v kratkem uvozili iz Nizozemske. Nizozemska živilina se je namreč pri nas dobro obnesla, ker so zanje boljši potrošniki.

MAJHNE LADILJSKE IN INDUSTRIJSKE DIESLOVE MOTORJE, ki bodo imeli moč od 3 do 5 KS in 2000 obratov, bo začela izdelovati reška tovarna Torpedo v kooperaciji z neko švedsko firmo dieselovih motorjev.

PRIHODNJE LETO BODO PRIDELALI 30 % VEC KORUZE in tako se bo njen pridelek v Hrvatski povečal na 200 tisoč vagonov. Takšno povečanje bo možno dosegiti, ker bodo od skupno 500 tisoč ha zasadili 200 tisočha s hibridno koruzo.

DO KONCA LETA BODO DOGRADILI prvo polovicu moderne asfaltne ceste, ki bo peljala skozi Tuzlo do Metkovča in bo povezovala avtomobilsko cesto Zagreb-Beograd z Jadransko magistralo. Ta cesta bo dolga 355 km. Dosej pa je že zgrajenih 90 km asfaltne ceste med Banja Loko in Sarajevom.

BANJA LUKA JE DOBILA SODOBNO AVTOMATSKO TELEFONSKO CENTRALO in njena zmogljivost bo znata za sedaj 1000 telefonskih številk, prihodnje pa je nadaljnji tisoč. Za njeno izgradnjo so investirali 210 milijonov dinarjev.

NOVA TOVARNA GRELNIH NAPRAV V ZRENJANINU je že začela s poskušnim obratovanjem. Njena zmogljivost bo tolikina, da bo v veliki meri krija potrebe domačega tržišča.

V NASTI DRZAVI JE SEDAJ 29 TOVARNI ZA PREDELAVO RIB, ki letno izdelajo 12 tisoč ton raznih ribljih konzerv. Po perspektivnih načrtih za nadaljnji razvoj industrije za predelavo morskih riba pa bo potrebno razširiti doseganje tovarne tako, da bodo imeli zmogljivost do 22 tisoč ton letno.

LETOS SMO UVOZILI ZA OKROG 45 ODSTOTKOV MANJ TEKSTILNEGA BLAGA kot lani, ker je tabira domačega blaga iz leta v letu večja in njegova kakovost tudi ne zaostaja za kakovostjo inozemskih izdelkov.

TOVARNA SUPERFOSFATA V PRAHOVEM bo letno izdelala 375 tisoč ton tege gnojila, ki smo ga morali doleti uvažati v velikih količinah. S polnim obratovanjem bo začela prihodnje leto.

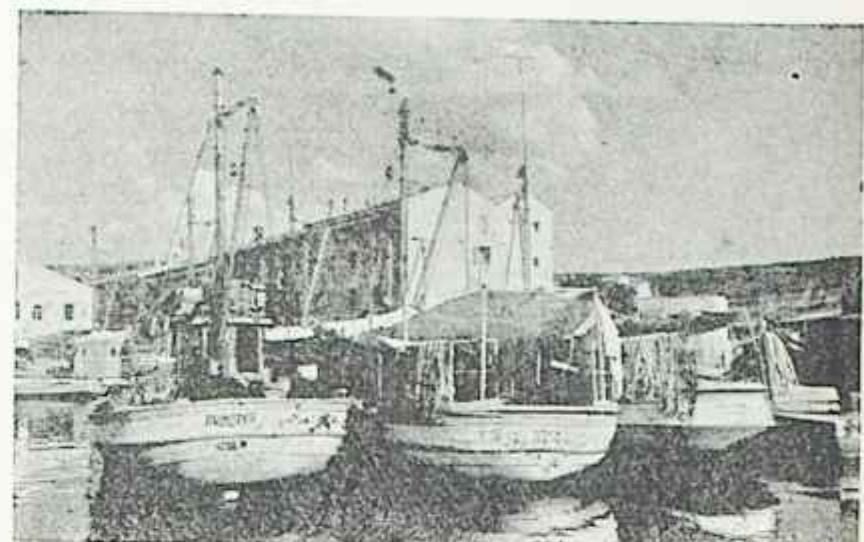
V Ilirske Bistrici že prenašajo nekatere pristojnosti ZSZ

Zbor proizvajalcev občinskega ljudskega odbora v Ilirske Bistrici je na zadnji seji razpravljal o možnostih, da bi vsa podjetja, ki imajo nad 50 zaposlenih, plačevala oskrbnino delavcev neposredno, pozneje pa bodo obračunala z Zavodom za socialno zavarovanje. Ugotovili so, da obstajajo vsi pogoji za ta način izplačevanja oskrbine, kar bo brez dvoma ugodno vplivalo na zapadleste kot na proizvodnjo. Zbor je dal podjetjem že priporočila, da imprej pristopijo k izvajanjemu takega obračunavanja.

Predsednik Sveta za družbeni plan in finance Rino Medvešček je obrazložil predlog za potrebeni rebalans občinskega proračuna za leto. Kakor vsako leto, se je tudi letos pripetilo, da so nekatere proračunske postavke že pred koncem leta skoraj prekorake, medtem ko druge še niso po planu izrabljene. Tako je zmanjkal sredstev v postavki za kulturo in prosveto, to pa predvsem zaradi reforme šolstva, zaradi česar je bilo uvedenih nekaj novih razredov v Portorožu in Sečovljah, in pa zaradi okrepitve italijanskih šol, kar vse zahteva novih učnih moči in dodatnih izdatkov. Tako bo v proračunu predvidenih 45 milijonov dinarjev potrebnih še nekaj nad 3 milijone dinarjev. Tudi v postavki za socialno varstvo je že skoraj izrabljen ves proračun v višini 13 in pol milijona dinarjev, čeprav sta do konca leta še dva meseca. Kriterij za dajanje socialnih podpor bo moral biti v bodoče strožji. Prihranek pa je bil dosežen v postavki dotacij. Prav tako je še nedotaknjena proračunska rezerva, zaradi česar ni bilo težko nekoliko spremeniti zneske v posameznih postavkah proračuna. Oba zabora sta predlog rebalansa soglasno odobrila. Jule

kanje je doslej oviralo širši razmah gradnje in urejanja zgradb za oddih.

Na seji so odobrili še predlog prečiščenega besedila Odloka o socialnih podporah, dalje predlog sklepov o poroštenih izjavah gospodarskim organizacijam, predlog sklepov o prenosu nepremičnin splošnega ljudskega premoženja v trajno uporabo gospodarskim organizacijam in ustanovam, predlog sklepa o zvišanju mesečne podpore darovateljem nepremičnin v korist splošnega ljudskega premoženja in še nekaj drugih sklepov.

Pomorske ribiške ladje podjetja "Ribas" v Izoli

Pet let v štirih

Gozdarstvo

V gozdarstvu je po perspektivnem planu predvidena sečna lesne mase za leto 1961 v višini 145.000 m³, dejansko pa bo že v letu 1960 izvršenega poseka za 155.000 m³, po perspektivnem planu je bilo predvideno, da bo sečna v letu 1961 za 7% manjša kot v letu 1956, dejansko pa bo leta 1960 samo za 1% manjša kot v letu 1956. To pa zaradi tega, ker so novejši izrafini lesne mase v gozdovih in takšnici gozdov pokazali, da je gozdne mase precej več, kot je bilo predvideno pri sezavljivanju perspektivnega plana in zato ta večja sečna ne pomenuje slabšega gospodarjenja z gozdom, kot je predvideno po planu, ampak je novo gospodarjenja enak, kot je predvideno s perspektivnim planom. Zaradi ugotovljene boljše gozdne mase je tudi predvidena sečna v višini 91%, prirastka in ne v višini 55%, kot je bilo predvideno, pri izgrevu znaša posek 82%, prirastek pri izstavljanju pa 103%. Tudi struktura sečne je znatno spremenjena. Kolikor je tehničnega lesa se bo do konca leta 1960 povečala za 11.400 m³ in bo tako za 15% večja kot v letu 1956 in ne samo za 5%, kot je bilo predvideno v perspektivnem planu. Za melioracijo in nego gozdov ter za pogozdovanje bo do vključno leta 1960 porabljeno 436 milijonov dinarjev, to je povprečno 109 milijonov na leto, perspektivni plan pa je predvidel 111 milijonov povprečno na leto, torej je ta poraba za približno 2 milijona nižja.

Pogozdovanje krasa, ki je bilo predvideno, da bo v petletnem razdobju zajelo 2440 ha, bo v letu 1960 zajelo okrog 1900 ha ali 80% perspektivnega

planu, kar odgovarja planu štirih let. V gospodarskem in turističnem pogozdovanju in doseganjem izvajanja ni bilo dovolj upoštevana smernica perspektivnega plana. Izvršena so bila le manjša pogozdovanja gospodarskega značaja (mandeljni okoli Izole, zasčni pasovi okoli Črnega katala). Ta princip pogozdovanja bo potrebljeno v prihodnjem letu bolj pospeševati. Investiranje v gozdarstvu ima ne-

koliko hitrejši tempo, kot je bilo predvideno s perspektivnim planom,

predvsem je močnejše investiranje v gozdne stavbe za okrog 30%, medtem ko je investiranje za gozdne ceste znatno manjše. Tu dosegamo le 184 milijonov namesto predvidenih 310 milijonov dinarjev. Kaže se torej potreba, da v letu 1960 spremememo strukturo investicij v gozdarstvu v korist smernic, ki so postavljene v perspektivnem planu.

Investiranje v gozdarstvu ima ne-

POGOVOR Z VOLIVCI

V današnjem pogovoru vam bomo posredovali odgovor predsednika Občinskega ljudskega odbora Koper Mirana Bertoka na vprašanje I. Z. iz Gabrovice: Ali ima ObLO Koper na razpolago potrebna denarna sredstva za zgraditev vodovoda v Gabrovici?

Preskrba z zdravo pitno vodo vodi v zgornjem področju naše občine je zelo problematična. Dosele smo ta problem reševali preko Vodne skupnosti, ki je iz prišperkov naših gospodarskih organizacij in zasebnih gospodarstev gradila lokalne vodovode in vodnjake po naših vaseh. Tako

Občinski praznik v Šmarjah

Minulo nedeljo so otvorili v Šmarjah pri Kopru Kmečki praznik s kmetijsko razstavo, ki so jo pripravili Kmetijska zadruga Šmarje, Kmetijsko posestvo Brič-Puče in domača Svoboda. Otvoritvi razstave so razen številnih domačinov prisostvovali predstavniki oblasti in zadružnih or-

ganizacij, med njimi podpredsednik OLO Koper inž. Peter Aljančič ter predsednik OZZ Koper Franc Kralj-Petek.

Razstava bo odprta ves teden. Do nedelje bodo razne prireditve, ki bodo dosegle višek v nedeljo sodelitvijo diplomi in nagrad najboljšim razstavljalcem.

Zadovoljivo rešitev tega problema bi pomenila šele zgraditev višinskega vodovoda, ki bi oskrboval vse visokoležeče vasi naše občine. Seveda bi za to bila potrebna velika finančna sredstva, ki jih naša občina sama ne bi mogla dati. Zato smo s tem problemom seznanili pristojne okrajne organe, ki nam ga bodo pomagali rešiti.

Kar pa se tiče popravila ceste v Gabrovici, si bodo morali vzeti, tako kot drugod, pomagati predvsem sami z lokalnimi zamisli. Občinski ljudske odbor bi jim pri tem pomagal, kot je storil v ostalih vaseh.

—○—

Tudi PTT pred reorganizacijo

Na pobudo sindikata PTT in sekretariata za promet in zveze bo že prihodnjo leto naša PTT služba občutno decentralizirana. Dosele je bila namreč centrala v obliku skupnosti PTT v Beogradu, medtem ko bodo po novem začele več skupnosti v vseh glavnih mestih republike. Posamezna večja področja pa bodo zajeta v podjetja za PTT. Tako podjetje bo tudi v Slovenskem Primorju in bo zajemalo področje koprskega in gorilškega okraja. Sedež tega podjetja bo v Kopru.

Pri Glavni direkciji PTT v Beogradu in pri republiških upravah za PTT promet so se že formirale komisije, ki bodo že v kratkem dokončno izoblikovale ta predlog.

NAS GOSPODARSKI KOMENTAR

Uveljavljen zakon o družbenem knjigovodstvu

Ni droma, da je osrednji problem zadnjega tedna po sprejemu zakona o družbenem knjigovodstvu, kako bo ta zakon uveljavljen in kaj bo že v zvezi z njim sprejet. Kot vemo, uvezbu na zakon je načelna določila in napoveduje več spremnih predpisov, zlasti pa mnogo organizacijskih ukrepov. Slednji bodo zadevi v glavnem Narodno banko, manj ali skoraj nič pa gospodarske organizacije.

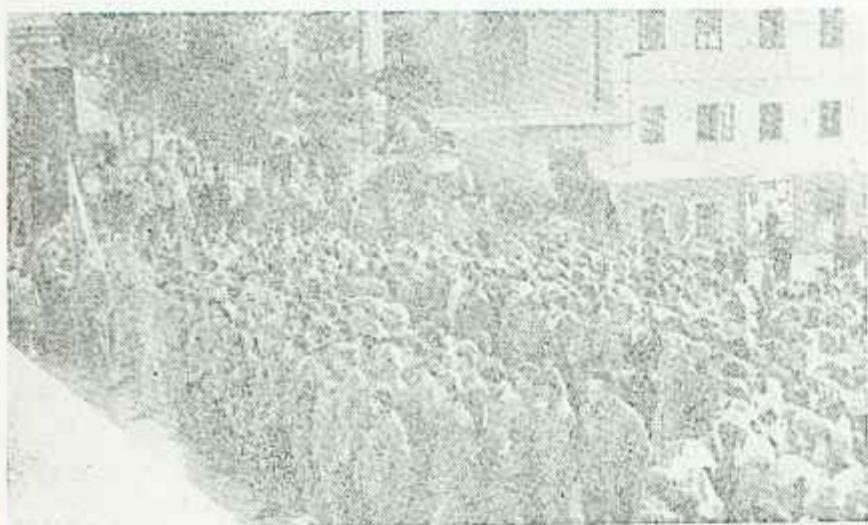
Na tem mestu je bilo že rečeno, da trenutno zaseda več komisij, ki so jima bile dane naloge, da izdelajo vse podrobnosti v zvezi z organizacijo in pripravijo osnutke predpisov, ki jih zahteva zakon za uveljavitev DK. Nekaterih komisij so pri delu že precej napredovale in dale tudi prve predlage, druge pa, zlasti tiste, ki so odvisne od dela in stališč prejšnjih komisij, še delujejo.

Pripravete, to je upravnike družbenih sredstev, ki bodo zajeti v DK, najbolj zanimali brez dvojma kako bo delo potekalo pri Narodni banki in v drugih bankah. Glede na samostojnost tega sektorja so jasni obrisi, da bo sektor izločen iz ostalega dela banke, da pa ne bo med DK in ostalim delom banke postavljen nekak kitajski zid. V mnogem se namreč delo DK prepleta z delom

banke in je zato DK nemogoče popolnoma izolirati. To bi bilo močno edino, če bi se ustvarilo za DK novo telo, kar pa se je hotelo preprečiti, ker bi nov aparat pomenil za nas veliko obremenitev z vseh vidikov.

Eno je treba pribiti: uvedba DK bi prisilila, da bi vsi bolj paraličili na predpise in na zakonitost poslovanja. To je glavni namen DK. V zvezi s tem pa bo tudi lažje ugotoviti, kje in zakaj nekatere ne upoštevajo predpisov ali celo kršijo in kje bo potrebitna spremembu predpisov. Sicer pa uvedba DK ne pomeni nekako strašilo, temveč nasprotovo. Rekli smo tudi že, da bo z DK družba dobila popoln vpogled in kontrolo nad tem, kako se uporabljajo njena sredstva. To je dovolj tehten razlog, da je prioritetno do uveljavitev DK in opravičljivo, da bo uveljavitev ekonomskih zakonov in ne več na urejanje upravljanja z upravnimi ukrepi. To je važen argument za uveljavitev novih načinov, čeprav bodo v zvezi s tem nastale razne spremembe tudi na trgu. Te bodo vsekakor paralizirane z zvišanjem prejemkor, delno pa kasneje z notranjimi premikami med uporabniki oziroma kreditniki stanovanjskih prostorov. Marsikdo, ki je dosej neupravljeno zasedal preveč prostora, se bo moral utesnit v korist tistega, ki je do tega bolj upravljeno. Vsekakor pa je taka rešitev boljša kot v nekaterih drugih državah, n. pr. vsako leto avtomatično zvišajo začetne najemnine za določen odstotek, plača pa ostanejo iste.

—dt-

Sprejem pripadnikov IV. koprsko MDB v Postojni po vrtnitvi z avtostrade

VRNILI SO SE JUNAKI

Pretekli četrtki je Postojna slovensko sprejela IV. koprsko MDB »Elvira Vatovec«, ki se je vrnila s Ceste »brašta in enotnosti«, kjer se je zadrževala polna dva meseca.

Kaj pravijo drugod...

PRIPRAVE ZA SKLENITEV KOLEKTIVNIH POGODB V KRANJSKEM OKRAJU

Po zakonu o delovnih razmerjih se morajo delovna razmerja delavcev, zaposlenih pri zasebnih delodajalcih, urediti s posebno kolektivno pogodbo, ki jo podpiše Okrajni sindikalni svet in Okrajna obrtna zbornica. V kolektivni posodi, ki je obvezna za vse zasebne delodajalce v okraju, so dolžna sklepajti in prenehanju delovnega razmerja, o delovnem času, o plačah, o dopustih, odmorih, o varstvu pri delu itd. Na podlagi dočišči te kolektivne pogodbe bodo morali vs. zasebni delodajalcji s svojimi delavci skleniti pisemne delovne pogodbe v kateri se bosta delavec in delodajalec konkretno dogovorila za delo, za plačo, za dopust itd.

Sedaj pripravlja Okrajni sindikalni svet Kranj in Obrtna zbornica predlog kolektivne pogodbe. Ce bodo pravocasno zbrane, vsi potrebeni podatki o plačah, na katerih bo izdejan predlog minimalnih tarifnih postavk o zasebnem sektorju, bo kolektivna pogodba sklenjena v novembri, tako da bodo delavec in delodajalec lahko prilepi s sklepanjem novih delovnih pogodb že v decembri.

ODOBRENI KREDITI ZA GRADNJO HLEVOV

V naslednjih dveh letih bodo kmetijske zadruge v okraju precej povečale število živine, posebno se mlade živine. Za gradnjo novih tipskih pitališč za 100 glav mlade živine ima 6 zadruž za odobrene investicijske programe. Hlev za 100 glav živine bodo gradile kmetijske zadruge: Čankovica, Puževec in Ratkovci; hlev za 200 glav mlade živine pa bodo gradile zadruge Kobilje, Salovci in Fokovec. Nekatere zadruge so že začele pripravljati gradbeni material.

DOLENJSKI LIST

PISCANČKI IN ELEKTRIKA

V začetku septembra je začelo obravljati na Krupi pitališče pickov, ki ga upravlja Helokranjska poslovna zveza iz Črnomile. Ze nekaj dni dela s polno zmogljivostjo, se pravi, da pitačje je 3000 pohancev. Vsakih 14 dni spreimejo v pitanje 500 pisančkov in prav toliko jih vsakih 14 dni tudi prodajo. Prve so odpeljali v začetku tega meseca. Pisanci bodo prodajali gostiščem v Beli krajini, kar jih bo ostalo, pa se na Reko.

V pitališče pisančce so preuredili dva hleva, kar jih je stalo okoli 300.000 din. Pogin pri pickih je različen, od 2 do 12%, na večje izgube pa vpliva elektrika. Za cene imajo namreč v pitališču električne ogrevalne naprave, ki so jim potrebne predvsem zvezter, ko je najbolj mrizo. Naša elektrika pa navadno odpove prav zvezter, ko je vsem najbolj potrebna. Picki se zaradi mraza zgnejejo na kup in jih zato nekaj pogine. Poslovna zveza misli, da problem rešiti tako, da bo kupila butanske ogrevalce, vsaj za najmanjše picke, katerim mraz najbolj škodi.

Izpit za prvo zvezdo je opravilo 23 tabornikov, izpit za prvo preizkušnjo pa 28 medvedkov in čebelic.

Taborjenje nas je obogatilo z

DOLENJA VAS PRI SENOŽECAH

Lep primer solidarnosti

»Na hribu« in »V potoku« pravijo dve vasi zaselci Dolenje vasi. Oba sta potisnjena nekaj kilometrov v notranjost gozda, ki se malone od zadnjih hiš v Dolenji vasi razprostira proti Grizam, Velikemu polju, Otocam pod Nanosom in Senožecam. Niti štirim hišam na hribu, niti onim trem v potoku ni bilo usojeno, da bi cele dočakale konec vojne. Okupator jih je pozgal obenem z vsemi gospodarskimi poslopi. Po vojni so bila poslojava popravljena, življenje pa je steklo po stareh kolesnicah. V hišah so prav kot prej biele skromne petrolejke.

Preteklo soboto pa je bil v Dolenji vasi praznik. Lahko bi mu rekli praznik luči, kajti prebivalcem hriba in potoka je prvič zaregla električna luč v hišah, hlevih in skedenjih. Vsem, ki so prisavljal lep uspeh solidarnega dela in medsebojne pomoči, gotovo ni bilo nič manj toplo pri srcu kot onim, ki posiljajo satelite in raketne v daljnem vesolju.

Napeljava daljnovidna v oba zaselka je bila poldruži milijon dinarjev, od tega je občina prispevala 1.200.000 dinarjev, ostalo vrednost pa so prispevali s prostovoljnim delom prebivalci oba zaselkov, ki so jim res tovarisko pomagali Dolnjevaščani in Potocani. Vsem, ki so pripravili k lepemu uspehu in vsem, ki so dali izredno lep zgled tovariske solidarnosti, je iskreno čestital podpredsednik Ob LO Sežana Lado Mahnič, lepo pa se jim je zahvalil tudi član krajevnega

zračne puške, prisrčne čestitke pa so novim članom izrekli tudi predstavniki učiteljskih zborov in pionirskega odreda. Mladina koprskih srednjih šol je skupno s pionirskega pevskim zborom prisredila kratek kulturni program. Se posebno pa je vse poslušalce razveseli temburaški zbor IKŠ

IZ ČETE V ODRED

Tako je treba, divaški taborniki!

»Glej, da boš kaj napisal o našem delu...« Se sedaj mi zvenijo v ušesih te besede, ki so bile izrečene v soboto zvečer neposredno po občnem zboru taborniške čete Janka Premrlja-Vojka v Divači. Če temu stavku dodam še izjavo nepristranskega opozovalca, da bi si lahko ta ali ona organizacija ali društvo vzelo ta občni zbor za zgled, potem se bom najbrž težko izmotil iz zgate. Že samo vprašanje, kje naj začnem, mi namreč dela preglavice, kajti prav tako je zanimiv obračun enoletnega dela, kot so važni sklepi ali kot je nepooben vtič zboru dvaindevetdesetih tabornikov, medvedkov in čebellic.

... Delovna disciplina je bila na višku. Potrdilo za to trditev so najuspešnejše akcije, h katerim prištevamo prvi tabor v Valdoltri, tabor in proslavo V. partitske konference v Zagrebu, republiško tekmovanje Mariboru, pohod na Rog in proslavo 15. obletnice I. pokrajinske konference AFŽ in ZSM za Slovensko Primorje v Štjaku. S temi akcijami smo se uveljavili pri ljudeh, z njimi pa smo praktično delo povezali s partizanskimi tradicijami...« To so besede iz poročila požrtvovalnega starešine Janeza Čanžka, ki je pred nedavnim prejel diplomou partizanskega tabornika.

In načelnik Armid Novak: »Naša četa ima 5 vodov tabornikov in 2 voda medvedkov in čebelic. V minulem letu, to je v prvem letu obstoja, smo imeli 175 sestankov. Udeležba je bila vedno polnoštevilna. Naša elektrika pa navadno odpove prav zvezter, ko je vsem najbolj potrebna. Picki se zaradi mraza zgnejejo na kup in jih zato nekaj pogine. Poslovna zveza misli, da problem rešiti tako, da bo kupila butanske ogrevalce, vsaj za najmanjše picke, katerim mraz najbolj škodi.

Izpit za prvo zvezdo je opravilo 23 tabornikov, izpit za prvo preizkušnjo pa 28 medvedkov in čebelic.

Taborjenje nas je obogatilo z

odbora Miro Suša, ki ima pri akciji tudi sam lepe zasluge.

Ne bo doigo in v Dolenji vasi bo spet nekaj novega. Na nedavnenem zboru volivcev so namreč sklenili, da bodo napeljali vodo po vseh hišah. Sedaj že kopijo jamo za rezervoar in jarke za vodovodne priključke. Na pomoč jim bo priskočila Okrajna vodna skupnost z 1.800.000 dinarjev, vrednost njihovega dela pa bo znašala okrog dva milijona dinarjev. Načrt za vodovod po vasi je izdelal CHZ Ljubljana. — er

Čestitka za srebrno poroko

V Kopru sta praznovala te dni Jože Markučič in njegova žena Ivanka 25. občinsko poroko. Življenjski jubilej sta dočakala v najlepšem razpoloženju. Med vojno sta kot zavedna Slovenska veliko pretrpela. Tovarši Markučič se je že pred kapitulacijo Italije aktivno vključil v vrste primorskikh partizanov, medtem ko je moral žena z dvema nedotinimi otrokom v izgnanstvo. V naprednem duhu sta vzgojila tudi svoja sinova, ki sta oba pripadnika JLA, starejši celo oficir pri vojnom letalstvu.

Zal imi zaradi prestan v naporov v NOB in stevilnih ran toy. Markučič precej zranjano zdravje. Kljub temu pa se je tudi po vojni vključil v vrste graditeljev socialistoma. Zato izreka ZVVI v Kopru obema srečnima zakonca ob tej priložnosti vse priznanje s čestitko in željo, da bi živila skupaj še mnogo let.

LEPO VESELJE NAJMLAJŠIM VARČEVALCEM

je priredila Mestna hranilnica v Izoli in Kopru za mednarodni dan varčevanja, za 31. oktober, z razdelitvijo vetrnic z napisom »Mestna hranilnica«.

Mali varčevalci, učenci osnovne šole, OJO Vandi, stanovalci v Kopru, Goriška ulica 10, ki je prejela pretekli teden pri Mestni hranilnici hranilnik s številko 1000, je pa dodelila Mestna hranilnica posebno nagrado v znesku 1000 din in ji isto vpisala v njeno hranilno knjižico. Deklece in njena mamica sta bili izredno veseli tega darila, deklece je pa obljubilo, da bo še skrbneje varčevalo.

SEŽANA 3: Prebivalci Vrhov so letosno pomlad pozdravili sklep občinskega ljudskega odbora Sežana o ureditvi javne razsvetljave v vseh vasil in bližnjih zaselkih. Doslej je Elektro Sežana uredilo razsvetljavo na Štaku, v Krtinovici, na Ravnah, Dolenjah, Prstavi, na Bogem, Gradišču, pri Hribih. V kratkem bodo javno razsvetljavo dobile še vasi Vrabče, Razguri, Griže, Stomaž in Poljane. Skupna vrednost teh del bo znašala 3 milijone dinarjev.

ILIRSKA BISTRICA 78: V kratkem bodo odprli nižje kmetijske šole v Ilirske Bistrici, Knežaku in na Premu. Pred časom so take šole že obstajale v ilirskobistriški občini in v njih se je izšolalo večje število mladih kmetovalcev, ki sedaj gospodarijo na svojih posestvih bolj uspešno, kot so poprej.

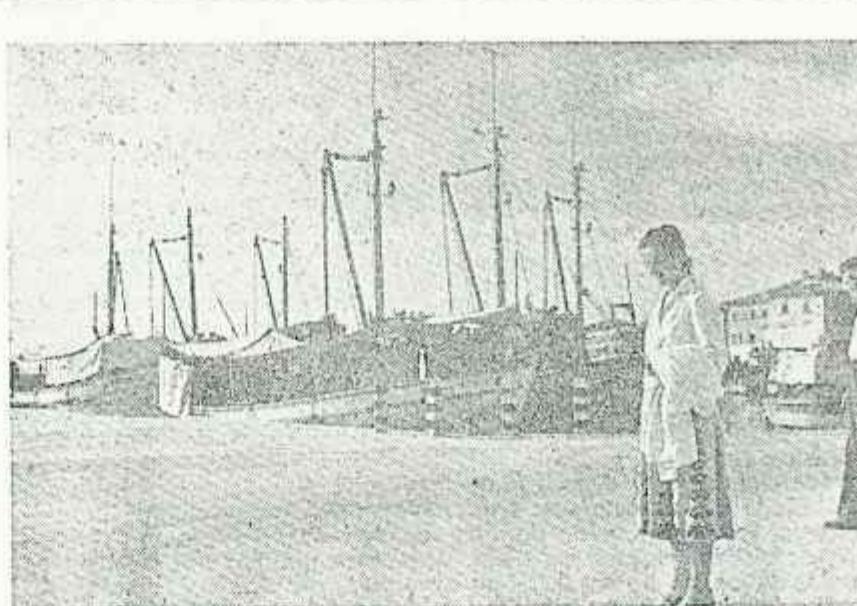
PORTOROŽ 61-08: Ob skališču solin v portoroškem zavodu je te dni izvorilo italijanska tovorna ladja »Triton Maris« iz Ravenne 8950 ton morske soli. S to količino bodo dopolnili zaloge, ki so zaredi slabega vremena v letosnjem letu v obrati Piranskih solin v Sečovljah, Luciji in Strunjani manjše, kot so bile prejšnja leta.

IZOLA 41-73: Tudi Izola ima lepe perspektive za nadaljnji turistični razvoj mestna. Z obsežnimi komunalnimi deli bodo že v kratkem spremenili Izolo v privlačno obmorsko letovišče z mnogimi novimi uslužnostnimi obrati in trgovinami. Ena izmed takih pridobitev je sodobno urejena mesnica, v najkrajšem času pa bodo odprli še prodajalno blagajne in prodajalne, sodobno urejeno samopostrežno špecijsko trgovino, delikateso in pekarno slaščic.

IZOLA 42-26: Ribiško podjetje Riba bo v prihodnjem letu razširilo svoje lovne področje na Atlantski ocean, kjer so znana lovišča tunov. Zato bo v kooperaciji z civilskim kombinatom Delamaris iz Izole in uvzročil podjetjem Astra iz Zagreba kupilo tri tunolovce za ribolov na visokem morju.

ILIRSKA BISTRICA 92: Prebivalci ilirskobistriške občine popravljajo pot, ki pelje od glavne ceste v Veliko brdo. Doslej so vaščani s prostovoljnim delom opravili 14 tisoč 500 delovnih ur v skupni vrednosti več kot 2 milijona dinarjev. Za popravilo te poti je Občinski ljudski odbor Ilirska Bistrica prisnel 260.000 dinarjev. Pohvaliti je treba delovni kolektiv tovarne Lesosnit, ki je opravil 700 prostovoljnih delovnih ur ter dal na razpolago tudi dva tovorne avtomobile za prevoz gramata.

KOPER 134: V minulih dneh so obiskale koprško pristanišče tri jugoslovanske tovorne ladje: M/L KORANA iz Splita (600 BRT) je naložila manjšo količino lesa za Aleksandrijo; M/L HERCEGOVINA (800 BRT) je izvorila 112 ton oljne olje za industrijska podjetja, odpeljala pa je 380 ton zabojni delov, medtem ko je ladja TRAVNIK (1300 BRT) natovorila in odpeljala v inozemstvo večjo količino lesa.

Ob Ribiškem prazniku: detalj iz ribiške metropole Izole

KULTURA PROSVETA ★ KULTURA PROSVETA

SPOMINSKO SLAVJE V ŠKOFIJAH ZAKLJUČENO

Srečanje treh generacij

V Škofijah nad Koprom so pet dni svetano proslavljali dve obletnici: 70-letnico prosvetnega društva »Istrski grmlj« v Škofijah, ki se sedaj na jesen svojega življenja dočakal resnično pomlad.

Prosili smo ga, naj nam tolmači zgodovino svojega društva na vzpostavljenem razstavnem prostoru. Toda očka Cupin, kot da se niti v mislih ne želi vrniti v temno preteklost, da:

— Pravim, ni nam bilo lepo takrat, toda pelj smo vseeno. Slovenska pesem nam je bila najdržava svetinja. In mnogo nas je bila, ki smo tako mislili in delali. Sol nam takrat niso dali, zato sem se pri župniku naučil za slo brati, da sem lahko ostale učil iz pesmarice našo domaco pesem...

Tukaj smo srečali še Ivana Čahiskra, znanega borcev za pravice slovenskega življa, ki si je kljub visokemu letom tudi v naši ljudski revoluci-

onovitev prosvetnega društva »Istrski grmlj« v Škofijah, ki se sedaj na napornem iskanju zbral skoraj sam, da ne bi bil v izgubo in pozab.

— E, še živimo, ře. Kar triindvajset takih veteranov kot je očka Cupin sem stakan po naših vasesh. Domala vseh osemnajst takratnih brahov, pevskih in godbenih društev zastopajo. In vsi — razen bolnih — so mi obljubili, da pridejo na nedeljsko srečanje, je dejal Ivan Čahiskra.

Da, pristno srečanje s preteklostjo, ki jo je že zdavnaj načel z občasno. Toda kdo ve, če bi lahko brez nje vstavili v orumenele platnice bogato pisano zgodovino našega časa. Danajšnjem rod v Škofijah se tega zaveda, zato se je tudi takoj častno oddolžil tem veteranom in obenem Partiji, ki je dala stoletnemu boju našega ljudstva za socialne in narodnostne pravice pravo vsebino.

ZAKLJUČEK — NAJLEPSI

Založba »Borec« v Ljubljani je izdala slikanico Toneta Sejškatja MARTINČEK — SIN BRIGADE, ki jo je opremila in ilustrirala Marjanca Jemec. Otroci bodo z zanimanjem čitali o trpljenju in boju naših zavednih ljudi proti okupatorju in o hramu Martinčku, ki je zvesto in pogumno pomagal partizanom in zato prejel kljub svoji mladosti odlikovanje za hrabrost.

Druga knjiga, ki jo je izdala založba »Borec«, pa je NASA PARTIZANSKA PESEM in je bila izdana v počasitve 40-letnice ustavnovitve Zvezde komunistov Jugoslavije. Pesmarica partizanskih pesmi je namenjena moškim zborom in v njej so zajete vse partizanske pesmi, od se neobjavljeneh pa do narodnih pesmi, ki so jih neznani avtorji prenesli v partizansko okolje. Pesmarico je uredil Radoš Gobec, zunanjopremja pa Ivo Subič.

Nove novine

NASA SODOBNOST STEV. II

IZ VSEBINE:

Jože Gorčič: Nekatere značilnosti novejšega kapitalizma; Gottfried Benn — Božo Vodusek: V srečo svojo, ko sanje, Vse ure življenja; Gottfried Benn — Peter Levec: D-vlak, Zvezde pogleg, odseve, Spevi; Mira Mihelčeva: Mrtvji se vračajo; Pavle Zidar: Naj ne umre, Roke, Noži, Noči; Bojan Stih: Idejni portret Franca Albrechta; France Filipič: Brezkratna pot med nama; Leopold Suhodolčan: Drevo ob števkih. Obraz: — Peter Donat (Vladimir Bartoli); Pot slovenskega kulturnega delavca (Miro Ravbar); Srečanje — Gottfried Benn; Problemi sodobne družbe — Družbeni podoba slovenskih učencev (Vladimir Bonač); Med knjigami — Izbrana dela Slavka Gruma (Jože Koruza); Kirklečeva lirika v slovenščini (Janez Rutar).

OBZORNIK 59 STEV. II

IZ VSEBINE:

E. A. Poe: Crni maček; E. McCleary: Stephenson, oče železnice; Erskine Caldwell: Jesenska snubitev; Sommerset Maugham: Beg; Stoletna rojstva ustavnovitelja esperanta; Morten Svenson: Begunec; A. Elftalotis: Striček Jannis in njegov osej; Zgubljeni svet galapagoških otokov; R. Jungki: Prihodnost se je začela; Zvitljenjska pot carja Ivana Groznega; Fin Seeborg: Jesperček; Grešniki z medicinskega dvora; Skrivenost: planot Venere; Živalski oči — vzgojitej; Kožmetika za vsakogar.

Tretji rod na otvoritvi razstave o kulturno prosvetni dejavnosti svojih dedov v Škofijah nad Koprom. V sredini enega izmed razstavnih kotičkov v dvorani je zadač društvena zastava, ki se je ohranila do današnjih dni.

pomenu te ljudskoprosvetne manifestacije, zato tokrat nekaj bežnih včesov o ljudeh, ki so se zbirali; te dni v praznično ozajšnjem kraju ob sami meji. Slavje v Škofijah lahko namreč uvrstimo v vrsto redkih shodov, kjer so bile izrazito zastopane kar tri generacije — trije redovi istega pokolenja, toda dokaj različne življenske poti.

ZIVE RELIKVIJE

»Hudo je biti človek, če ga nekdo prikrajša za najsvetjejše, kar mu je bilo dano in mu vsljuje nekaj, kar mu je tuje in odvratno...« Tako priljubljeno smo čutiši in mislili vsi na razstavi »Društveno življenje na Koprskem po 1888. letu«. Ko smo se sprejavali med aranžmentimi listi in brali zblede naslove: »Jadranski Slavjan, na svitlo dan od Slavjanskega društva v Terstu leta 1856.«, »Ilirski Prmorjan« iz leta 1866, »Jadranska zarija« iz leta 1869... In ob teh že zdavnaj orumenele lepaki, ki vabijo na koncertno veselico, »veliko veselico« ali »narodno veselico«...

Kako nezačeten je bil Jezik naših dedov in vendar si je utri pot v tiškarne, na oder in med ljudi! Koliko truda in grobega nastila takratne tuje oblasti, da bi v kati zatraj slovenski jezik in izruvalo lepo domačo besedo iz arc naših ljudi. Toda volja in stremljenje teh sta bila drugačna.

Na razstavnem prostoru je sedel star očka Cupin. Okrog njega razstavljene slike slikarja Hermanna Petičarja. Tople barve in pomladni motivi, umetnika domačina so ga priklenili nase. Da, 87-letni Cupin, eden najbolj odločnih pobornikov za ustav-

Tečaji tujih jezikov v Kopru

Najbolj razveseljiva ugotovitev pa je ta, da se tečajev tujih jezikov udeležuje dobra tretjina iz vrst delavcev. Ponoven dokaz, da so naši delovni ljudje pripravljeni posvetiti svojemu izobraževanju vso pozornost.

b

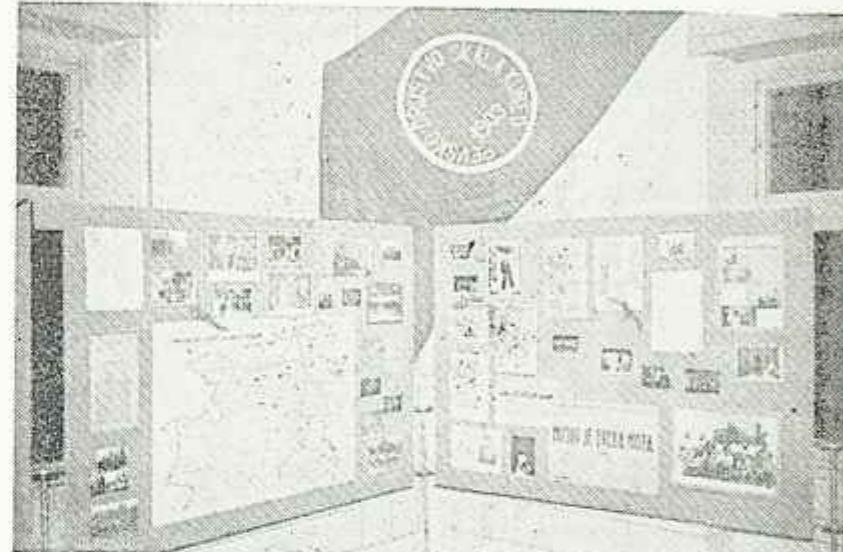
SLOVENSKI JADRAN

Tudi v Hrpeljah
šola za odrasle

Te dni so začeli v hrpeljski šoli s poukom za izobraževanje odraslih. Doslej se je vrisalo v to šolo 11 kandidatov, večinoma pripadnikov Ljudske milice, železnic ter obmernih organov. Razen rednih šolskih predmetov bo pouk usmerjen tudi v tiste splošne izobraževalne panoge, ki se uveljavljajo pri izvrsavanju poklica, oz. pri strokovnem izobraževanju. Prav bi bilo, da bi se v šolo za odrasle prijavili tudi delavci iz podjetij in nižji uslužbeni zavodov in ustanov, pri katerih zahtevat poziv za vpis ni našel odziva. Sindikalne organizacije bille dolžne svojim članom predčuti vomen tega šolanja s posebnim ozirom na potrebu učinkovitejšega sodelovanja delovnih kolektivov v organih samoupravljanja. Pouk v šoli za odrasle bodo vodili učitelji osnovne šole, čas pouka pa bo prilagojen željam udeležencev in razpoložljivemu času učiteljstva.

Na otvoritvi razstave o zgodovini kulturno prosvetnega udejstvovanja Istranov na Škofijah minuli teden: novinarji Radia Koper in Slovenskega Jadrana v razgovoru z najstarejšim še živim prosvetarjem Cupinom (87 let).

Kotiček z zgodovinske razstave o delovanju prosvetnih društev na Koprskem, kakor so ga uredili na Škofijah ob 70-letnici »Istrskega grmlja«. Zadaj prapor Pevskega društva Skala iz Kubeda iz leta 1903

Najboljše v danih pogojih

Gaetano Donizetti: Don Pasquale, koncertna izvedba, Solisti: Sonja Hočevar, Ladko Korošec, Janez Lipušček, Marcel Ostaševski in Tone Kozlevčar. Pri klavirju Zdenka Lukeč-Car. Pridelitev je bila v soboto, 7. 11. 1959, v dvorani koprskega gledališča.

Zamisel koncertne — bolje rečeno sobne — uprizoritve opernega dela nikakor ni nova, je pa v naših današnjih razmerah skoraj edini način, da si odročni kraji vsaj do neke mere nadomestijo to, česar je v kulturnem centru dovolj. Gostovanje večjega opernega ansambla bi seveda bilo predrago, ker bi ne bil dosegli cilj v nobenem sorazmerju s porabljenimi materialnimi sredstvi. V tem pogledu je torej taka sobna uprizoritev edino primernejša, v ekonomskem pogledu, najcenejša pridelitev.

Ne bom se spuščal v razglabljajanje o tem, ali taka pridelitev v celoti nadomesti delo večjega ansambla s solisti, zborom in orkestrom, saj je jasno, da za to sploh ne gre. Važneje se mi zdi,

da občinstvo — zlasti mladina — spozna eminentna opera dela, ki tudi s skromnejšo opremo ničesar ne izgubi na svoji umetniški vrednosti. Žal je takih opernih del, ki jih je možno poslušalcu predstaviti s tako skromnimi sredstvi, zelo malo, vendar je med njimi na prvem mestu Donizettijeva komična opera »Don Pasquale«; morda bi bila primernejša se tudi Rossinijev »Seviljski brivec« in Mozartova »Figarova svačiba« ali podobna dela, ki ne zahtevajo večjega izvajalskega kolektiva.

Zdi se mi potrebno omeniti, da je »Don Pasquale« razen »Lucie di Lammermoor« ena redkih Donizettijevih oper, ki so se zaradi svoje svežine in muzikalne vrednosti ohranile do današnjega dne. Besedilo »Don Pasquala«, ki ga je po star baročni komediji »Ser Marc Antonio« napisal S. Camerano, je neposnemljivo prevedel pokojni dirigent ljubljanske opere Niko Stritof. To omenjam predvsem zaradi tega, ker je ta prevod našel v basistu Ladku Korošcu odličnega interpreta.

Ni potrebno poudarjati, da je nosilec glavne vloge Ladko Korošec ustvaril podobo, ki jo operni obiskovalec redko doživi. Spominjam se »Don Pasquala«, ki ga je poustvaril mojster Julij Betetto; danes se mi zdi, da je Korošec prekosil svojega profesorja pa tudi samega sebe. Pustimo ob strani pevske in igralske sposobnosti fega izrednega umetnika in se zadovoljimo z ugotovitvijo, da je diktacija, s katero razpolaga Korošec, ideal vsakega dirigenta in režisera.

V ostalih vlogah so nastopili Sonja Hočevar, prijeten in izvrst-

Bogat program LU

Na seji odbora Ljudske univerze v Ilirski Bistrici so te dni razpravljali o programu dela LU v zimski sezoni. Sklenili so, da bo LU organizirala več predavanj s področja gospodarstva in družbenega življenja po podjetjih in vseh. Organizirali bodo tudi tečaje in seminarje po nekaterih podjetjih za pridobitev kvalifikacije. Da bi bila predavanja čim bolj zanimiva, proučujejo možnost predvajanja ozkometražnih filmov.

Pionirska delovna brigada

Na seji odbora Ljudske univerze v Piranu je ustanovilo delovno brigado, ki šteje 400 večjih pionirjev in mladincov. Brigada namerava obdelati 5.000 kvadratnih metrov Šolskega vrta, poleg tega pa je sporabočna občinska ljudskemu odboru, da je pripravljena sodelovati pri kakšnem javnem delu, primerenem zanje.

Tečajniki pri pouku italijanščine

Dobro naložen denar skupnosti

V kakšne namene uporablja Vodna skupnost v Kopru tako imenovani vodni prispevek? Zanimivo vprašanje za vse gospodarske organizacije, ki prispevajo del sredstev v ta sklad

Na to in na druga vprašanja v zvezi z uporabo denarja iz tega sklada nam je odgovoril direktor Vodne skupnosti Franc Copi naslednje:

— Vodni prispevek, ki ga plačujejo vse gospodarske organizacije, člani vodne skupnosti, uporabljamo izključno za gradnjo vodovodov, za razna melioracijska dela (navodnjavanje in odvodnjavanje) ter za vzdrževanje dotrajalih ali dograjenih vodnogospodarskih objektov. Sicer pa obstoji zakonit predpis oz. pravnik o vodnem prispevku, ki ga je izdal Zvezni izvršni svet. 31. člen splošne uredbe o vodnih skupnostih določa, da je vodni prispevek namenjen izključno za obrambo pred škodljivim delovanjem vode in za skupno uporabo vode. Naše podjetje dosledno upošteva ta predpis, zato naj naštejem nekaj naših akcij: obsežna melioracijska dela v Ankaranu, na reki Rizani, na Seemedelskem polju, Badaševci in drugod. Samo ta dela so nas stala 111 milijonov dinarjev. Mnogo pozornosti je posvetilo naše podjetje tudi adaptaciji in gradnji vodovodov ter vodnjakov, kar

PODGETJE »JAVOR« V BAČU ŽE PRESEGLO LETNI PLAN

Obrat Tovarne vezanih plošč in furnirjev »Javor« na Baču je že presegel letni plan proizvodnje. Po planu bi morali v letosnjem letu ustvariti 198 milijonov dinarjev bruto produkta. Do sedaj pa so izvlnili plan že za 208 milijonov dinarjev, kar pomeni presek za 10 milijonov dinarjev.

V tem obratu izdelujejo samo lesno galerijo, predvsem stolice za potrebe domačega trga, nekaj tudi za izvoz. Ker so se izdelki tega obrata v inozemstvu že zelo uveljavili, bodo prihodnje leto domala vso proizvodnjo izvozili. dih rok.

Kaj pa weekend vozovnice?

Svet za turizem ObLO Piran je na svoji nedavni seji obširno razpravljal o lokalnem in medkrajevnem prometu in med drugim načel tudi vprašanje povratnih avtobusnih vozovic ob koncu po znjani ceni. Dejstvo je, da avtobusno podjetje »SAP-TURIST biro« iz Ljubljane (sedaj združeno s podjetjem »Ljubljana transport«) lahko prodaja že vsa leta sobotno-nedeljske povratne vozovce za vožnje iz Ljubljane v koprski okraj, ker mu je okraj Ljubljana odobril določen regres na vozovnice, prodane za take vožnje; avtobusno podjetje »Slavnik« pa tega regresa nima in zato ne more nuditi povratnih nedeljskih voženj z našega področja v center Slovenije. Svet za turizem ObLO Piran je sklenil priporočiti pristojnemu organu ponovno uvedbo regresa, katerega je podjetje »Slavnik« pred leti že dobivalo za take vožnje, saj je na našem področju mnogo ljudi, ki bi posebno v zimskih mesecih radi preko nedelje obiskali svoje v notranjosti naše domovine. Jule

Hudournik Brestovnik pri Sočerigi, kjer so tehnična in pogoždavalna dela ukritila nevarno slišno hudourniško področje.

je bilo posebno nujno v nekaterih krajih, ki so bili brez zdrave pitne vode. Za ilustracijo naj omenim, da je Vodna skupnost zgradila v zadnjih treh letih samo na področju obalnega pasu 41 takih objektov. Zopot novi milijoni, ki močno bremenijo naš predračun, saj presega ta izdatek 36 milijonov dinarjev. Mnogo sredstev smo uporabili tudi za uredeve obale v Ankaranu in Portorožu, za uredeve ali gradnjo skladišč itd.

— Torej vodni prispevek podjetij ne krije vseh stroškov teh del?

— Se zdaječ ne, saj znaša vodni prispevek vseh gospodarskih organizacij v našem okraju za leto 1959 le 86 milijonov dinarjev, medtem ko znaša skupni predračun izdatkov za to obdobje 365 milijonov dinarjev. To je znesek, ki točno pokriva našo predračunsko vsoto dohodkov ter ga v glavnem črpamo iz mehanizacije, torej naših uslug pri raznih vodno-gospodarskih delih. Očitno je torej, da lahko krijejo z vodnim prispevkom podjetje le del stroškov naše obsežne dejavnosti. Naj v zvezi s tem omenim še važen sklep občnega zabora vodne skupnosti, katerega člani so vse gospodarske organizacije, ki plačujejo vodni prispevek, da bodo v bodoče prispevki,

zbrani na področju posameznih občin, uporabjeni izključno za vodovodna, melioracijska in druga dela tam, kjer so bili prispevki zbrani.

— Kako boste določali vodni prispevek za prihodnje leto? Ali se bo zvišal v primeri z letosnjim?

— Pri določanju vodnih prispevkov za prihodnje leto bomo imeli enak kriterij kot doslej, zato ni govora o kakem povišanju.

Upamo, da smo s temi odgovori in pojasnilii zadovoljili vse gospodarske organizacije, člane vodne skupnosti, ki o teh vprašanjih večkrat razpravljaljo in čestokrat tudi — ugibajo. (bb)

Vodohram novega vodovoda v Seči pri Portorožu, ki ga je zgradila Vodna skupnost

ZDAJ PA SE NEKAJ O NAŠIH GOZDOVIIH

Da bodo naši kraji še bolj zeleni

Obnavljajmo steljnice in listnike

Zadostno gnojenje zemlje s hlevskim gnojem je najvažnejši agrotehnični ukrep za povečanje kmetijske proizvodnje. Toda kmetovalci kaj radi tožijo, da je na gnojnikih vedno premalo gnoja za velike potrebe slabe gnojene obdelovalne zemlje. Vsled tega so kmetijski pridelki na slabu gnojeni zemlji za dobro petdeset odstotkov nižji kot na dobro gnojeni zemlji. Glavni vzrok, da je premalo gnoja, je razen nizkega staleža živine še pomanjkanje stelje.

Naš namen je svetovali kmetijskim proizvajalcem, kako bodo pridelali dovolj dobre stelje.

Steljarjenje se izvaja v listnatih gozdovih na razne načine. Redki so gozdovi, ki jim grablje prizanesajo vsako drugo leto in kjer more vsaj del listja trohneti in pokriti goloto gozdnih tal. Na opustošenih gozdnih površinah nadomešča grablje kosa, ki razen mahu, vresja, borovničevja, praproti in drugih zeli, nemilo žanje tudi gozdni mlaj, ogroža pomlajenje gozda in povzroča siromaštvo drevesnih vrst.

Še hujše zlo hrastovih gozdov je metla, ki iz gozdov sproti pospravlja komaj odnado listje in pušča za seboj ogolela, zbita in do skrajnosti izčrpana gozdna tla. Sekira napravi konec pustošenju, ko se staro in starjavo drevje poseka, da z izkupičkom prodana res rešujemo tekoče gospodarske težave.

Zle posledice steljarjenja niso povsod enako velike. Dobra gozd-

na tla steljarjenje mnogo laže prenašajo, kakor slaba. Zlo pa je v tem, da najmočnejše steljarijo v slaborodnih predelih kraškega področja, kjer je tudi poljedelska zemlja siromašnja in zato zahitev več gnoja.

Položaj steljarjenih gozdov je vedno bolj kritičen in s prekmernim steljarjenjem se priraste lesa in stelje manjša, to pa vodi kmeta v vedno hujše pustošenje gozda — steljnika.

Mnoga kmečkih gospodarstev je zašlo v neprijetno stisko zaradi pomanjkanja stelje odnosno gnoja, zato morajo skorajda vso steljo kupiti od naprednejših posestnikov, ki so lastne gozdove ustegnili in znali varovati pustost.

ILIRSKA BISTRICA NAD POL MILIJONA ZA POPRAVILO PREMSKEGA GRADU

Pred nedavnim so začeli s popravilom premskega gradu v občini Ilirska Bistrica. Grad je najstarejši gradbeni objekt v občini in je bil proglašen za kulturni spomenik. Pri obnovitvenih delih bodo zamenjali strešni stol in okna, ker je oboje dotrajalo. Na ta način bodo ohranili notranjost pred razpadanjem, kar je zelo važno, ker je v gradu več zgodovinskih zanimivosti. Za popravilo je prispeval ObLO Ilirska Bistrica nad 270 tisoč dinarjev, približno enak znesek pa bo dala stanovanjska skupnost.

Gozdarji se zavedajo, da se kmetovalci ne morejo odreči gozdnih stelj. Toda gozdovi se morajo obnoviti oziroma izboljšati, kakor je predpisano v 10. členu Zakona o gozdovih LRS. Obnova gozdov ne zahteva posebnih opravil in delo ni naporan. Razen naštetih ukrepov je osnovna naloga gozdarjev, da vzgojijo dovolj dobrih sadik, ki najbolje uspevajo na degeneriranih in obustavljenih zemljiščih in gozdovih, in da posajene sadike negujejo in varujejo pred škodljivci.

Z veseljem ugotavljamo, da gozdniki in istrski svet dobiva zeleno odejo, kar ni samo gospodarsko koristno, marveč tudi okras naši Primorski. Da pa bo še bolj privlačna, je pripravljeno vse potrebno, da se uresniči načrt za ozelenitev slovenske obale. Te naloge se bodo reševali vzdredno z nalogami za obnovo degradiranih gozdov, sadovnjakov, vinogradov in drugih gospodarskih objektov.

O.V.

Šembije

Ob Dnevu mrtvih so šolski otroci, ki vzdržujejo grobno s spomen kom, kjer so zapisana imena 13 padlih za svobodo, položili vence in pri tej spominski svečanosti so zapeli mlašine žalostinke.

Pred dnevi se je sestal šolski odber Šembiske osnovne šole in je sklenil zaprositi ObLO Ilirska Bistrica, naj ga finančno podpre pri dograditvi ograje okrog šolskega poslopja. Ograja bi onemogočila možnost nesreč okrog zastarelega vodnjaka in šolski vrt bi bilo vzdrževali kot doslej, ko je nezaščiten pred raznimi nepoškodnimi osebami ter živalmi.

Živahno delovanje koprskih tabornikov

Spet se približuje obdobje občnih zborov, ko bodo člani številnih društev in organizacij proučili obračun enoletnega dela in sprejemali nove delovne naloge. Koprskim tabornikom ne bo težko na njihovem bližnjem občnem zboru odgovoriti na vprašanje, kaj in kako so delali, saj so letos zabeležili vrsto uspehov.

Déset taborniških vodov in deset vodov medvedkov in čebelic je vsak teden prirejalo sestanke in izlete. Rod Bisernih školjk je razen rednega taborniškega dela našel še dovolj časa, da je izdelal lutkovni oder in zaigral najmlajšim priljubljeno otroško igro Petršiljkova mamica, starejše tabornice pa so organizirale trimeseci krojni tečaj. Vodi so imeli tudi mnogo dela s sestavljanjem ekip za postavljanje šotorov, za signalizacijo in orientacijski tek. Udeležili so se određeve tekmovanja v Valdoltri in okrajnega taborniškega mognobova v Sežani.

85 km dolg pohod po istrskih partizanskih vaseh, pohod tabornikov v Marezige ob otvoriti spomeniku NOB, polaganje venec pred spomenik padlim v Koratah, vse to so bile akcije Srebr-

nih galebov v počastitev jubilejnega leta KPJ. Taborniki so v minulem letu prižgali tudi dva velika kresa, večkrat so se udeležili prostovoljnega dela v tovarni STIL, treh večjih pogodbovalnih akcij na bližnjih hribih in požrtvovalno so pomagali urejati ter opleševati Koper z okolic.

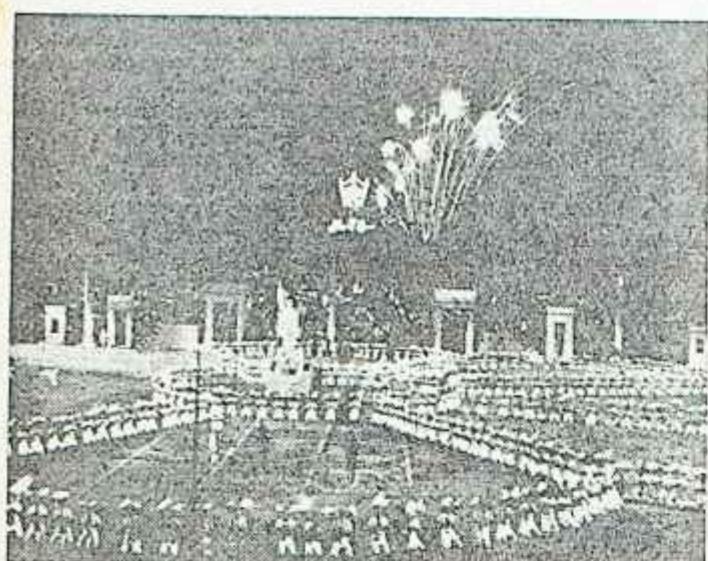
Pomembno je bilo tudi športno tekmovanje s tržaškimi taborniki, na katerem so Koprčani osvojili prva mesta in prehodni pokal.

Vrhunec celoletnega dela je bil redni letni tabor v Gozdu-Martuljku, ki se ga je udeležilo 85 tabornikov. Po živahnom tridevinskem taborjenju, ki so ga pospirla športna tekmovanja, šest daljših izletov in obvladovanje taborniških veščin pa so organizirali tridevinski partizanski pochod na Partizanski rog, nato so se udeležili republiškega mnogobova v Mariboru, veličastne proslave V. pokrajinske konference KPJ v Zagrebu, na kateri je sodelovalo več kot 50.000 jugoslovenskih tabornikov, in še drugih prireditiv.

Ze dva dni po začetku letosnjega šolskega leta so imeli taborniki svoj prvi zbor. Od tedaj da

je pridno trenirajo mlajši člani taborniškega košarkarskega kluba, a vsak teden imajo redne sestanke vse vodi. So pa te dni naleteli na veliko težavo. Iz edinega prostora, ki so ga imeli na razpolago in že dolgo ni zadovoljivale njihovim željam, da bi še bolj razširili svojo dejavnost, so jih izselili in sedaj so na cesti. Voljni so delati tudi dalje s še večjo prizadetvijo, saj so v tem šolskem letu imeli šest četnih zborov z 250 udeleženci in predvsem so že tri večne četne izlete, v planu dela pa imajo še toliko točk, da so res zaskrbljeni, kaj bi jih bodo realizirali, če ne bodo imeli lastnega društvenega prostora. Taborniki čutijo sicer skrb družbenih organizacij za delo, ki ga vestno opravljajo, želijo pa si večje pomoči zlasti od starejših državljanov.

To so na kratko le nekateri drobci iz dela in življenja koprskih tabornikov, ki se bodo ustali na svoj redni letni občni zbor to nedeljo ob 9. uri v malih dvorani koprskega gledališča, kjer bo govora ne toliko o dosegih uspehov, kot o planu dela za prihodnje leto in o tem, kje bodo dobili materialno pomoč za njegovo uresničitev. K.S.

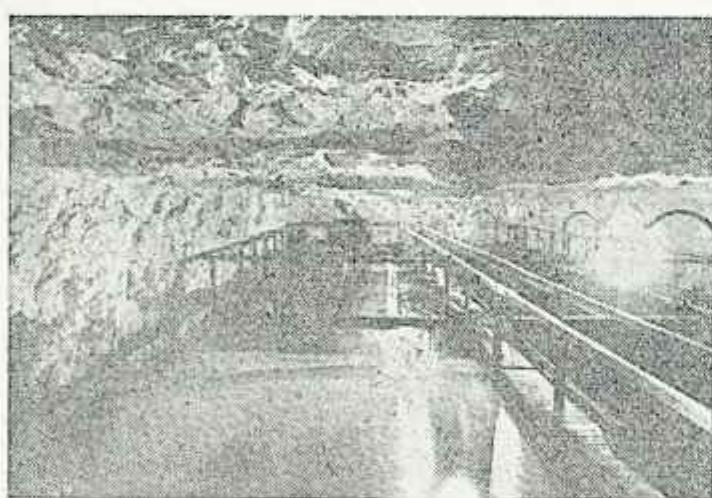
Te dni so na velikem športnem stadionu v Teheranu slovensko proslavili šahov rojstni dan. Čez dan je bil v čast Rize Pahlevija velik telovadni nastop, zvečer pa je bila baklada in velik ognjemet. Slavnosti so trajale vso noč do ranega jutra.

Južnoafriška ljudstva izumirajo

Poslednji ostanki Hotentotov, starega pastirskega naroda v jugozahodni Afriki, so po mnenju tamkajšnjega antropologa dr. A. C. Hoffmanna izumrli že pred nekaj leti. Učenjak se je vrnil z dajše odprave po sosednjih deželah, kjer je brezuspešno stikal za zadnjimi rodbinami nekdaj velikega naroda Hotentotov. Ugotovil je, da so ogroženi tudi njim sorodni Bušmani v stepi Kalahari. Da bi preiskali

življena in kulturo tega naroda pritlikavev, je witwatersrandnska univerza v Južnoafriški unji odpremila že tretjo odpravo na njihovo ozemlje. Domnejava, da je živil le še okrog pet tisoč Bušmanov, polovica od teh pa je stalno naseljenih po farmah belcev. Ostala, še svobodno živeča polovica nekdaj največjega naroda se danes bedno prezivlja v puščavski stepi z žuželkami, pticami, rastiškimi gomolji in divjimi melonami.

Južnoafriška diamantna metropola Kimberley ima enega izmed najstarejših diamantnih rudnikov v tej deželi. Pravijo mu »Velika luknja«. Iz njega dobijo še vedno okrog 14 in pol milijona karatov letno. Rudnik je globok okrog 1000 metrov. Na sliki je videti eno izmed spodnjih galerij.

»Tisto pa naj ti bo deveta briga. Sicer pa nimam nič proti temu, če ti Čok pove.«

»Kajpada,« je Čok hitro in željno posegel vmes. Že je odprt usta, pa si je premisil in se obrnil k Dimaču. »Strogo zaupno, med nama rečeno, nobenega zlomka nič ne brigu, kaj imava na saneh. Stopi noter. Vsa slast bo iz kave izkipela.«

Vrata so se zaprla in družba tristoterih se je začela mrmraje deliti v manjše skupine.

»Pravim, Slanovec,« je nekdo rekel, »misli sem, da nas bo zares nekam pripeljal.«

»Se malo nele,« je rekel odvrnil Slanovec. »Trdil sem le, da nas bo pripeljal Dimač.«

»In zdaj smo tam.«

»Vi veste o tej stvari kolikor jaz. Vsi pa vemo, da ima Dimač nekje nekaj osoljenega. Čemu naj bi bil sicer platal staremu Sandersonu petindvajset tisoč? Gotovo ne za stavbišče.«

Spolno pritrjevanje je odobrilo Slanovčeve modrovane.

»Kaj pa zdaj?« je nekdo čemerino vprašal.

»Jaz grem zajtrkovati,« je vesclo izjavil Hudournik.

»To not si nas zapeljati v zagalo, Vilko.«

Ob pol devetih, ko se je že povsem zdanito, je Čok previdno odprt vrata. »Zlomka,« je vzidkuli. »Nazaj v Dawson so jo pobrisali. Misli sem, da se bodo kar tukaj učabili.«

»Le potolaži se! Priplazili se bodo nazaj. Če me vse ne varata, bova imela pol Dawsona pred hišo, se preden bova opravila. Zdaj pa le plijuni v roke in pomagaj! Delo ne caka.«

»Za boga! Povej mi no, čemu vse to,« je Čok tožil in prosil, ko sta uro kasneje ogledovala sad svojega dela. V kotu koče je stal vitel z brezkončno vrvjo, ki je tekla okoli dvojnih valjev.

Dimač je vitez nalakho zavrtel. Vrv se je nategnila in zaškrpila. »Zdaj pa pojdi pred hišo in poslušaj, kako se sliši.«

Prišluškovaje pri zaprtih vratih je Čok slišal, kakor bi vrečeval vitel, ki vleče rudo iz jame na površje. Nehote je poskušal uganičiti globino rova, iz katerega je, po glasu

vitla sodeč, prihajala ruda. Sledil je odmor, med katerim si je mislil, da vidi vedro, ki niha pod vitiom. Nato je slišal hitro odvijanje vitla in zamolkel tolk, kakor ga napravi vedro, ko zadene na dno rova. Zareč od veselja, je odprt vrata.

»Zdaj se mi je posvetilo. Jaz sam bi bil kmalu verjetno imava v koči radnik. Kaj pa zdaj?«

Zatem sta navlačila v kočo kakih dvanaest sani kamena. Ves dan sta imela čez glavo dela.

Ko sta povečerjala, je rekel Dimač: »Odpelji se na sanch v Dawson. Sani in pse pusti pri Brecku. Bo že on poskrbel zaanje. Ker bodo nate pazili, naroči Brecku, naj gre v prodajalno A. C. družbe, kjer naj kupi ves razstrelišni smodnik, ki ga imajo v zalogi. Več kot nekaj stotinov ga gotovo nimajo. Dalje naj Breck naroči pri kovaču pet, šest svedrov za vrtanje skalovja. Breck tako ve, kako se kamen lomi, in bo kovač lahko pojasnil, kaj hoče. Dalje daj Brecku opis najine tukajšnje posesti, da jo bo lahko jutri vknjižil pri zlatorudniškem komisarju. Končno bodi ob deseti uri na glavni ulici in posluži. Zapomni si, ne maram, da bi bili razstrelli preglasni. Telo, da jih Dawson sliši. Začgal bom tri in vsak bo nekoliko močnejši od prejšnjega. Potem mi boš pa povedal, kateri je bil primeren.«

Ko se je tisti večer ob desetih Čok sprehajal po glavni ulici, je opazil, da ga naslednje mnogo radovali oči. Nato je zaslišal medel oddaljen pok. Trideset sekund pozneje je zopet zahobnilo, pa že tako glasno, da so tudi sprehajalci postali pozorni. Potem se je razlegel treli pok, ki je bil tako silen, da so zašklepetala okna in da so ljudje pritekli na cesto gledati, kaj se je pripetilo.

»Imenitno si jih potresel,« je uro pozneje sopihajoč zatrjeval Čok, ko je despel v kočo na Trarara. Pogradi je tovarša za roko. »To ti je bil prizor. Ali si že kdaj breal v mravljičev? Prav tak je zdaj Dawson. Po glavni ulici jih je kar gomazelo in brenčalo, ko sem odhajal. Jutri bo pri nas toliko ljudstva, da se bo najina koča kar skrila. In če le kolikaj poznam zlatoisalsko čud, bi rekel, da se jih že zdaj nekaj plazi okoli voglov.«

Svojevrstna reklama

Na originalno zamisel uspešne reklame je prišel neki podjetnik Njujorčan. Najel je stolnega dekleta, ki so mu stavile na razpolago svoja kolena. Ta pa on spet odstopa raznim firmam. Nič posebnega ni na stvari. Dekleta se morajo po več ur na dan vozari v podzemeljski zelenici in avtobusih s prekrizanimi nogami, da se vidijo njihova gola kolena oziroma reklama gesta na njih. Oglašuje naslikajo na dekliška kolena od časa do časa strokovnjaki po posebnem postopku. Predmeti, ki nanje operarjajo oziroma jih pripomorejo gola ženska kolena, so

seveda namenjeni moškemu svetu, n. pr. električni brvički, aparati, britvice, milo, kravate in podobno. Kateri moški bi se uprl postelu na mična kolena? In posel gre baje odlično v cvet.

KDAJ DOZORIJO BANANE?

Sele daleč daleč izven svoje domovine! Ko n. pr. v Južni Ameriki vkrcajo banane za prevoz nad 10.000 km daleč, so se popolnoma zeleno. Sladke postanejo sele, ko po več tednih v naših skladisih porušijo. Podobno je tudi z našim sadjem. Sele vskladishtno postane čez čas res sladko. Sladkor je ogljikov hidrat in kot tak v temen sorodstvu s škrobom. Čim delj obrano sadje po poličah miruje, tem več njegovega škroba se spremeni v sladkor.

KAJ PRIVABLJA MUSICE?

Dva avstrijska zoologa sta nedavno dokazala, da privablja mušice in komarje vonj krvnih snovi, ki uhaja skozi kožo ali iz pljuv. Ni to kak poseben duh, temveč mešanca po krvi krčičnih aminoklin, mlečne kislino in drugih prenosov. Vodna raztopina teh snovi je še dvatisočkratno razredčena privabila žuželke.

ZAHODNONEMSKE CESTE

V preteklem letu je znašala skupna dolžina klasificiranih cest v Zah. Nemčiji 132.900 km. Po njih je v teku leta drveč 6.492.448 motornih vozil, med njimi blizu tri milijone osebnih avtomobilov, okrog 29 tisoč avtobusov in nad 420.000 motornih koles.

PONESREČEN POSKUS Z MAGNETOM

— Počemu nam le lažejo, da vsebujejo jabolka veliko železa?

Jack London:
SMOKE BELLEW

73

Vse tri sto je izjavilo, da pojdejo z njim, in so mu sledili navzdol do reke in čez led naravnost proti Sandersonovi koči. Ob sedmih zjutraj se je Dimač s svojo kohorto vzpenjal po vijugasti stezi čez drč. Ko je dosegel na vrh, so opazili, da se iz dimnika vije dim, skozi okno iz pergamentnega papirja pa je padaла medla svetloba sveče. Čok je odprt vrata.

»Podzravljen, Dimač! Zajtrk je že na mizi. Kar sez po njem. Kdo so pa vti prijatelji?«

Dimač se je na pragu obrnil. »Lahko noč, tovariši. Upam, da vam je ta jutranji izlet ugajal.«

»Trenutek, Dimač,« je zaklenil Vilko Slanovec. V njegovem glasu se je razdevalo razočaranje. »Rad bi te nekaj vprašal.«

»Kar sproži,« je dobrohotno rekel Dimač.

»Povej mi, zakaj si plačal staremu Sandersonu petindvajset tisočakov? Ali boš povedal?«

»Vilko, ti me mučiš,« je rekel Dimač. »Pa naj bo. Izbral sem si ta kraj za svoje letno bivališče. Mirno in tisto je tukaj in me misla, da bi se takoj nastanil. Zal, da ti in tvoji prijatelji poskušate mir in tisočega kraja uničiti. Brez miru in tišine je pa letovišče na deželi brez vrednosti.«

»Ze prav, ampak na moje vprašanje še nisi odgovoril,« je rekel Vilko Slanovec.

»In tudi ne bom, dragi moj Vilko. To je čisto osebna zadeva in se tiče samo mene in starega Dwighta Sandersona. Bi rad vedel še kaj drugega?«

»Kaj pa tisti zeleni drog in jeklena vrv, ki si ju oni večer imel na sanch?«